

Griffie

Commissie Ruimte en Milieu

Datum commissievergadering : 1 juli 2010

DIS-stuknummer : 1700413

Behandelend ambtenaar : E. Kugel
Ruimtelijke Ontwikkeling & Handhaving/ Bureau

Directie/bureau : Ruimtelijke Ordening Noord-Oost

Nummer commissiestuk : RM-1607

Datum : 29 juni 2010

Bijlagen : 2

Onderwerp:

Notitie inzake afhandeling voorliggende aanvragen verklaring van geen bezwaar
windenergieprojecten

Voorstel van GS aan PS:

X Ter bespreking in het kader van uw vertegenwoordigende rol
kaderstellende rol
X controlerende rol

Europa paragraaf

Nee

Opmerkingen van het Presidium/Griffie:

Griffier van Provinciale Staten,
namens deze,

mr. drs. E.J.A.M. de Groot

Bijlage:

1. Overzichtskaarten voorliggende aanvragen verklaring van geen bezwaar
2. Brief gemeente Etten-Leur

Notitie ten behoeve van: Commissie Ruimte en Milieu

In de commissie RM van 18 juni 2010 is een informerende notitie toegezegd over het beleid inzake windenergie en de aanvragen die bij de provincie voorliggen. Met deze notitie geven wij daar invulling aan.

Rijksdoelstellingen en -beleid

Het rijk heeft als doelstelling om in 2020 6000MW aan windenergie op land gerealiseerd te hebben, met een tussendoelstelling van 4000MW in 2015, en geeft hiermee mede invulling aan de afspraken in Europees verband om een aantal doelstellingen te behalen op het gebied van energie- en CO₂-reductie en duurzame energie.

Op dit moment staat in geheel Nederland al ca 2000MW. De provincies zijn op dit moment in IPO-verband in overleg met de ministeries van VROM en EZ, hoe invulling kan worden gegeven aan dit streven van 6000MW. Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben richting het Rijk aangegeven ruimte te zien voor een doelstelling van 320MW aan windenergie, vergund in 2020. Deze 320MW maakt deel uit van het gezamenlijk bod van de 12 provincies richting het rijk. Dit gezamenlijk bod benaderd nagenoeg de 6000MW.

Sinds eind 2009 zijn de provincies ook in overleg met het rijk hoe het beste invulling kan worden gegeven aan het windbeleid. Het rijk heeft hiertoe het Ruimtelijk Perspectief Windenergie opgesteld, waarin door VROM binnen heel Nederland een elf-tal concentratiegebieden voor grootschalige ontwikkeling van wind zijn aangewezen. Eén van deze concentratiegebieden is Noord-West-Brabant. In het Ruimtelijk Perspectief Wind worden naast concentratiegebieden ook gebieden in Nederland aangewezen waar geen windenergie ontwikkeld mag worden, de zogenaamde vrijwaringsgebieden en gebieden waar windparken gecombineerd kunnen worden met bedrijfsterreinen en infrastructuur, de zogenaamde inpassingsgebieden .

Het beoogde concentratiegebied komt overeen met het gebied zoals dat in de ontwerp-Structuurvisie is aangegeven. Het Rijk ziet voor dit concentratiegebied mogelijkheden voor de realisatie van 400 MW aan windenergie. De plaatsingscapaciteit zoals het rijk dat zag voor dit specifieke concentratiegebied is daarbij naar beneden bijgesteld. In eerste instantie zag het rijk mogelijkheden voor de plaatsing van ca. 600MW aan windenergie.

Belangrijk is om te vermelden dat het rijk in deze concentratiegebieden in wil zetten op turbineopstellingen van meer dan 100MW. Dit is het vermogen waarvoor, volgens de Crisis- en Herstelwet, het rijk bevoegd gezag is om een rijksinpassingsplan op te stellen. De provincies hebben in IPO-verband aangegeven mee te willen werken aan de doelstelling van 6000MW, mits de provincies zelf invulling kunnen geven aan hoe de doelstelling per provincie wordt ingevuld. Het Ruimtelijke Perspectief en de invulling van de 6000MW is op 24 juni in een bestuurlijk overleg tussen IPO en de minister van VROM besproken. De minister heeft aangegeven in te kunnen stemmen met de lijn zoals deze door de gezamenlijke provincies is voorgesteld. In september zal hierover een vervolgoverleg plaatsvinden. Het college van GS heeft aangegeven met een vergund vermogen van 320 MW in 2020 bij te willen dragen aan de rijksdoelstelling van 6000 MW in 2020.

Provinciale doelstelling

Op dit moment staat er in de gehele provincie ca. 70MW aan windenergie. Er is een inventarisatie gemaakt van de lopende projecten binnen de provincie Noord-Brabant en op basis van een eerste beoordeling van projecten is ingeschat dat vanuit de lopende projecten de komende jaren (tot 2015) ca. 150MW aan windenergie binnen Brabant zou kunnen worden vergund. Het overzichtslijstje van de lopende projecten zoals dat als bijlage bij het 'Provinciaal blad van Noord-Brabant' is bijgevoegd (nummer 1687190, uitgegeven 2 juni 2010) heeft hiervoor als basis gediend.

Het vermogen van 220MW is daarna met 100MW opgehoogd tot 320MW vergund vermogen in 2020. Hier hebben de volgende overwegingen aan ten grondslag gelegen:

1. Uitgaande van de lopende projecten zijn er ruimtelijk mogelijkheden om enkele kansrijke lopende initiatieven te bundelen en qua vermogen uit te breiden.
2. Hiermee een realistische doelstelling neer te zetten welke in de buurt komt van de doelstelling van 400MW zoals het rijk dat ziet voor het concentratiegebied West-Brabant;
3. Het is ruimtelijk en qua tijdsplanning ongewenst dat er in West-Brabant, naast de gerealiseerde projecten, nieuwe opstellingen van meer dan 100MW worden gerealiseerd. Indien toch een keuze wordt gemaakt voor opstellingen van meer dan 100MW dan betekent dit dat vanuit ruimtelijke overwegingen, lopende projecten in West-Brabant stil zouden moeten worden gezet. Dit houdt dan tevens in dat de doelstellingen op korte termijn niet gehaald zullen worden;
4. Tevens is uit een eerdere interne ambtelijke studie gebleken dat het, ook in het westen van Brabant, door de verspreid in het buitengebied aanwezige bebouwing, haast onmogelijk is een grootschalige opstelling (minimaal 20 turbines, oppervlakte in een clusteropstelling van 2,5km x 2,5km) te realiseren;
5. Gezien de BLOW doelstelling van 115MW in 2010 en het feit dat het binnen de provincie ca. 10 jaar heeft gekost om 70MW gerealiseerd te hebben, lijkt het niet realistisch een hoge doelstelling op te nemen, aanvullend aan het te realiseren geschat vermogen uit de lopende projecten.

Om invulling te geven aan de doelstelling van 320MW vergund vermogen, wordt de in steek gekozen om aan te sluiten bij reeds bestaande projecten. De in steek zal zijn om samen met, met name, de gemeenten in West-Brabant, te bezien welke lopende projecten zich ruimtelijk het beste lenen om verder uit te breiden. Dit proces wordt op dit moment in gang gezet. Overigens kan er via de bedrijventerreinen binnen de stedelijke concentratiegebieden ook een verdere invulling worden gegeven aan de doelstelling.

Provinciale beleidskaders windenergie

Interimstructuurvisie Noord-Brabant (PS)

Hierin is het vigerende ruimtelijke beleid van de provincie verwoord. De ISV geeft aan dat de plaatsing van windmolens bij bedrijventerreinen of infrastructuur in de stedelijke regio's de voorkeur heeft. Plaatsing in de RNLE of GHS is uitgesloten.

Paraplunota RO (GS)

De Paraplunota is als beleidskader ingetrokken. Dat betekent dat GS daar niet meer rechtstreeks aan kunnen toetsen bij initiatieven die aan hen worden voorgelegd.

Vanwege de BLOWdoelstellingen geven GS aan dat zij de energieproductie door windenergie actief zullen bevorderen en ruimtelijk zullen faciliteren, zowel in parken als lijnopstellingen. Binnen de kaders die in de ISV zijn gesteld geven GS aan dat voorwaarde voor plaatsing is dat de windturbines qua opstelling en vormgeving zodanig worden ingepast, dat ze aansluiten bij de karakteristiek van het landschap en de aanwezige (cultuurhistorische) landschapswaarden. Ook in of aan de rand van open gebieden is plaatsing toegestaan, mits er sprake is van een goed landschapsontwerp.

Het beleid uit de Interim structuurvisie en Paraplunota houdt in:

- Bundeling van windturbines bij bedrijventerreinen of langs infrastructuur in de stedelijke regio's heeft de voorkeur;
- Ook in de landelijke regio's zijn windturbines toegestaan, evenals uitbreiding van bestaande parken;

Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

- Windturbines dienen qua opstelling en vormgeving zodanig worden ingepast dat ze aansluiten bij de karakteristiek van het landschap en de aanwezige cultuurhistorische (landschaps)waarden;
- Ook in of aan de rand van open gebieden is plaatsing van windturbines toegestaan mits er sprake is van een goed landschappelijk ontwerp;
- Voor de plaatsing van windturbines in een RNLE en de groene hoofdstructuur (GHS) daarbuiten, geldt het 'nee, tenzij principe'. Een uitzondering kan hierop worden gemaakt voor plaatsing van windturbines langs infrastructuur.
- Solitaire windturbines zijn niet gewenst.

Ontwerp - Structuurvisie RO

In de ontwerp SVRO is aangegeven dat de windturbines een grote impact hebben op de ruimtelijke kwaliteit. Ontwikkelingen moeten aansluiten op de karakteristiek van het landschap. Windturbines in kleinschalige landschappen zijn daarom niet gewenst. Windturbines passen wel bij de meer grootschalige landschappen in Noord-Brabant. Om versnippering van initiatieven tegen te gaan wordt gekozen voor geclusterde opstellingen. In het open polder gebied in West-Brabant is een minimum van 8 windturbines opgenomen. Voor het oprichten van windturbines bij grootschalige industrieterreinen is een minimum van 5 windturbines opgenomen. Aangegeven is dat het belangrijk is dat windturbines na afloop van de concessieperiode worden gesaneerd.

Ontwerp Verordening ruimte fase 2

In de verordening is met een kaart het zoekgebied windturbines aangegeven waar in het buitengebied windturbines kunnen worden opgericht. Hier geldt een minimum van 8 windturbines.

Voor windturbines in stedelijk gebied wordt aansluiting gezocht bij de zware bedrijventerreinen (categorie 3 en hoger) van minimaal 20 hectare omvang. Hier geldt een minimum van 5 windturbines. In de regeling is opgenomen dat verzekerd moet zijn dat de windturbines na afloop van de gebruiksperiode gesloopt worden. De regeling richt zich verder alleen op turbines met een wikkeldiameter vanaf 20 meter. Dat betekent dat er geen regels worden gesteld aan het oprichten van de kleinere windturbines.

Tot slot is er in de ontwerp tekst van de verordening een regeling opgenomen voor zogenaamde pijplijnprojecten. Voor ruimtelijke besluiten die voor 1 juni 2011 zijn vastgesteld, gelden bovenstaande kaders niet en blijft het beleid uit de ISV gelden.

In de ontwerp Verordening ruimte zijn verder de gebieden met cultuurhistorisch waardevolle gebieden aangegeven, die van provinciaal belang worden geacht. Voor gebieden die niet op de kaart zijn aangeduid geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een algemene verantwoordingsplicht dat een ontwikkeling past in de omgeving.

Wanneer is er sprake van een pijplijnproject?

Er is sprake van een pijplijnproject als een initiatief wel past binnen de oude beleidskaders uit de ISV maar niet past binnen de nieuwe kaders die in de ontwerp SVRO en Verordening zijn opgenomen.

Om te voorkomen dat de provincie nog jarenlang wordt geconfronteerd met aanvragen die gebaseerd zijn op oude kaders, is in de ontwerp verordening een uiterste termijn opgenomen voor het vaststellingsbesluit van dergelijke initiatieven (1 juni 2011).

Toetsingskader initiatieven Halderberge, Etten Leur en Roosendaal

De initiatieven Halderberge en Etten Leur kennen een lange aanloop. Inmiddels is er voor beide initiatieven en een initiatief binnen de gemeente Roosendaal, een aanvraag voor een verklaring van geen bezwaar ingediend bij GS.

Dit kan de vraag oproepen op grond van welke kaders GS een beslissing moeten nemen.

Voor de besluitvorming van GS geldt dat zij in beginsel beslissen op grond van de beleidskaders die gelden op het moment van besluitvorming. Daarbij kunnen zij bij recente of toekomstige beleidsaanpassing in redelijkheid rekening houden met:

- de beleidskaders die golden ten tijde van het genomen besluit van de aanvrager;
- de toekomstige beleidskaders mits deze ten tijde van de besluitvorming van GS bekend waren of konden zijn.

Er is met betrekking tot windturbines geen sprake van een recente beleidsaanpassing. Er heeft bij de vaststelling van de Interimstructuurvisie wel een ondergeschikte beleidsaanpassing plaatsgehad (nl uitsluiten van solitaire windturbines) maar die heeft geen betrekking op deze projecten.

Er is wel een toekomstige beleidsaanpassing aangekondigd in de ontwerp SVRO, die ook bekend is gemaakt.

Etten-Leur: *oprichting van 5 windturbines langs de Zwartenbergseweg*

Deze aanvraag is bij de provincie ingekomen in mei 2009 en in augustus 2009 is een voornemen tot weigering van de gevraagde verklaring van geen bezwaar verzonden aan de gemeente en de initiatiefnemer van het project. Het voornemen tot weigering is ingegeven door het volgende. De windturbines langs de Zwartenbergseweg zijn geprojecteerd in de directe nabijheid van de EHS (natte natuurparel). Het gaat hier om het natuurgebied Strijpen alsmede de Haagsedijk die in het bestemmingsplan de bestemming 'natuur' heeft gekregen. Bovendien liggen de windturbines op korte afstand van de ecologische verbindingszone (EVZ) die samenvalt met de Halsche Vliet. De kortste (indicatieve) afstand van de geprojecteerde windturbines tot aan de EVZ is circa 50 à 75 meter.

Conform de Beleidsnota Natuurcompensatie moet bij verstoring van EHS door geluid, deze verstoring worden gecompenseerd. Deze passage is opgenomen ten aanzien van verkeersgeluid en de provincie vindt dit ook van toepassing op geluid van windturbines. Hiermee wijkt de provincie Noord-Brabant af van de overige provincies die geen natuurcompensatie eisen als gevolg van verstoring van natuur door geluid van windturbines. Dit betekent dat er bij deze opstelling sprake is van een compensatieverplichting. Doordat de compensatie ontbrak binnen de aanvraag is tot het voornemen besloten. In de periode tussen augustus 2009 en april 2010 is meerdere malen overleg gevoerd met partijen om alsnog aan de compensatieverplichting te kunnen voldoen. Dit heeft geresulteerd in een overeenstemming tussen gemeente, initiatiefnemer en provincie, waarvan de feitelijke schriftelijke overeenkomst medio juni zijn beslag zal krijgen. Als aan die voorwaarde is voldaan, zou de verklaring van geen bezwaar verleend kunnen worden.

Etten-Leur: *Oprichting 5 windturbines langs de Bollendonkseweg*

Deze aanvraag is op 26 mei 2009 bij de provincie binnengekomen en in augustus is een voornemen tot weigering van de gevraagde verklaring van geen bezwaar verzonden aan de gemeente en de initiatiefnemers. De windturbines langs de Bollendonkseweg zijn geprojecteerd in de nabijheid van een deels nog te ontwikkelen ecologische verbindingszone (EVZ). Deze ecologische verbindingszone ligt over de beek 'Laaksche Vaart', die in het bestemmingsplan Buitengebied is opgenomen als waterweg, met de nadere aanduiding 'ecologische verbindingszone' (verbindingszone landnatuur en of natuurvriendelijke oeverinrichting). De kortste (indicatieve) afstand van de geprojecteerde windturbine tot aan de EVZ is minder dan 100 meter. Zie voor verdere informatie de opstelling langs de Zwartenbergseweg.

Halderberge: *oprichting van 5 windturbines langs de Laaksche Vaart*

Deze aanvraag is bij de provincie ingekomen op 17 februari 2010. Ten aanzien van deze aanvraag heeft de inspectie VROM nog geen overwegend positief advies gegeven. Dit is gelegen in het feit dat ter hoogte van het projectgebied een 380 kV hoogspanningslijn is voorzien, die mogelijk in conflict komt met één van de turbines. Het definitieve tracé van deze hoogspanningslijn is op dit moment nog niet bekend. Er wordt op VROM-niveau een nader advies voorbereid naar aanleiding van de laatste informatie van de netwerkbeheerder over het uiteindelijk te kiezen tracé. Tot die tijd wordt de aanvraag door ons aangehouden. De aanvraag past binnen het beleid van de Interim Structuurvisie en Paraplunota. Echter, ook bij deze aanvraag speelt een compensatieverplichting die niet geregeld is binnen de aanvraag. Wanneer de hoogspanningslijn geen beletsel meer zou vormen, dan zal ook in dit geval een compensatieovereenkomst tot stand moeten komen om een verklaring van geen bezwaar te kunnen verlenen.

Halderberge: *oprichting van 5 windturbines "Windpark de Hoevensche Beemden".*

Ook deze aanvraag is bij de provincie ingekomen op 17 februari j.l. Deze aanvraag is volledig getoetst aan het beleid en hiervoor kan in principe een verklaring van geen bezwaar worden verleend.

De 2 projecten in Halderberge zijn van dezelfde ontwikkelaar (Eneco), de MER's voor deze twee opstellingen zijn in gezamenlijkheid opgesteld en de aanvraag "Verklaring van geen bezwaar" is op dezelfde datum ingediend. Alhoewel de aanvragen voor deze twee projecten afzonderlijk zijn ingediend, beschouwen wij deze als één opstelling en passen daarmee zowel qua locatie als aantal binnen het voorgenomen nieuwe beleid. Daarnaast is met deze projecten rekening gehouden met de naastgelegen projecten in Etten-Leur en de reeds bestaande opstelling in Etten-Leur aan de Groene Dijk.

Roosendaal: *oprichting 3 windturbine "Windpark Roosendaalse Vliet" (Art 19, lid. 1 Wro (oud)*

De aanvraag is binnen gekomen op 14 april 2010. Het betreft een project van 3 windturbines, aansluitend aan de uitbreiding van bedrijventerrein Borchwerf II. Bij de gemeente zijn tegen deze aanvraag zienswijzen ingediend.

De advisering van de Inspectie VROM is aangehouden in verband met de ligging van het windpark dichtbij een mogelijk tracé voor een nieuw aan te leggen 380 Kv netwerk door Tennet. Dit tracé is overigens het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA).

Bij brief van 29 april 2010 is de gemeente Roosendaal gevraagd om nadere informatie aan te leveren over mogelijke compensatie vanwege geluidsverstoring van aanwezige natuur en nader overleg met Tennet. Op 8 juni 2010 is informatie van de initiatiefnemer per mail ontvangen. Volgens de laatste stand van zaken (informatie van de Inspectie VROM) heeft overleg met Tennet op 10 juni plaatsgevonden en blijkt, door een geringe verschuiving van de middelste turbine met 25 meter, dat realisering van het project mogelijk is.

Over de compensatie moet nog overleg plaatsvinden. Als hierover overeenstemming is en de compensatie conform de spelregels zeker is gesteld, kan een verklaring van geen bezwaar worden afgegeven.

Landschappelijke- en cultuurhistorische waarden

Naast de meer “harde” criteria zoals al of geen ligging van de projecten in de EHS, zijn de projecten in Halderberge en Etten-Leur gezien in relatie tot de aanwezige karakteristiek van het landschap en de aanwezige cultuurhistorische landschapswaarden. Door bij deze projecten te kiezen voor een noord-zuid lijnopstelling van de windturbines in aansluiting op de reeds bestaande windturbines langs de Groene Dijk, blijft niet alleen de visuele openheid richting het open kleigebied naar het noorden toe het beste geborgd, maar ook de visuele samenhang van de verschillende projecten. Bovendien draagt de keuze om de windturbines te situeren langs structuurbepalende elementen als waterweg en dijk, het beste bij aan het markeren van de landschappelijke structuur. Weliswaar zullen de windturbines dominant aanwezig zijn in het landschap maar door hun schaal en positie wordt de beleving van de historische landschappelijke structuur daaronder niet onaanvaardbaar beïnvloed.

Het provinciaal belang inzake cultuurhistorische waarden is opgenomen op de Cultuurhistorische waardenkaart. Een deel van deze kaart is opgenomen in de ontwerp Verordening ruimte fase 2. De initiatieven liggen niet binnen een historisch vlak zoals in de ontwerp verordening opgenomen. De provinciale belang inzake landschap is in de ontwerp SVRO vertaald in de gebiedspaspoorten. De aanvragen zijn niet strijdig met het daar geformuleerde provinciaal belang.

Kleine windturbines

Op dit moment is het voornemen in de Ontwerp-Verordening Ruimte fase 2 om het beleid voor windturbines tot een wiekdiameter van 20 m, vrij te laten. Gemeenten kunnen hiervoor zelfstandig beleid formuleren. Het rijk heeft recentelijk het voornemen geuit om beleid voor turbines tot 25 m te versimpelen en de ruimtelijke afweging bij strijdigheid met het bestemmingsplan over te laten aan de colleges van BenW van de gemeenten (kruimelregeling Bro). Discussie met onder andere IPO en VNG over de voor- en nadelen van deze wijziging, wordt na de zomer verwacht.

Om een beeld te geven van de bijdrage van kleine windturbines aan de landelijke duurzame energiedoelstellingen: om de beoogde 6000MW aan windenergie binnen Nederland op te laten wekken door kleine turbines, zouden er minimaal 100.000 van deze turbines moeten worden geplaatst. Minimaal, omdat het feitelijk rendement van deze turbines in met name de gebouwde omgeving, lager ligt. Indien er sprake is van grote windturbines, zouden er, om het vermogen van 6000MW op te kunnen wekken, ca. 1200 turbines nodig zijn (uitgaande van nu reeds beschikbare turbines met een vermogen van 5MW).

Conclusie

Wij concluderen dat de bij ons voorliggende aanvragen passen binnen de vigerende beleidskaders inzake de ontwikkeling van windturbines zodat wij vanuit die optiek gehouden zijn de verklaringen van geen bezwaar te verlenen. Ten aanzien van de aanvraag ingediend door Roosendaal moet daarbij uiteraard zijn aangetoond dat voldaan wordt aan de compensatieverplichting.

's-Hertogenbosch, 29 juni 2010,

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant